

Aleg. 112.

S p r a w o z d a n i e

komisyi budżetowej o preliminarzu na rok 1883 krajowej średniej szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie, tudzież o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na rok 1883.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa wywiązując się z zadania jej przez Wysoki Sejm poruczonego ocenienia i zbadania preliminarzy szkół i folwarku w Czernichowie, przedewszystkiem zaznaczyć musi, iż na razie przymuszoną jest w obec niemożności oględzin na miejscu, zdaniem jej koniecznych, zastosować się li tylko do danych sprawozdania Wydziału krajowego, opinii Kuratoryi, nowo mianowanego kierownika i grona nauczycieli szkoły. Wydział krajowy objął szkołę i folwark dopiero od Stycznia 1881, brak zatem zamknięć rachunkowych z zarządu krajowego, któreby do ułożenia preliminarzy były najpewniejszą i najlepszą wskazówką.

Uchwałą Wys. Sejmu z d. 27. Września polecono komisji budżetowej także zbadać sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia preliminarzy krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i folwarku czernichowskiego na rok 1883.

Potrzeba tychże wykazała się nieodzowną, gdy reorganizacya szkoły z dniem 1. Sierpnia r. b. weszła w życie i gdy Kurator, oparty na zdaniu nowo mianowanego kierownika i grona nauczycieli szkoły, uznał potrzebę uzupełnień pierwotnych preliminarzy.

I. Szkoła rolnicza.

Wychodząc ze słusznej zasady, iż praktyczne ćwiczenia uczniów w szkole średniej rolniczej są konieczne, okazała się potrzeba ustanowienia instruktora którenby nimi kierował. Ekonom odpowiednio dobrany mógłby być do tego użytym, ale chcąc takowego uzyskać, wypada dotychczasową płacę ekonomu podwyższyć, mianowicie z 500 na 550 zł., z których 200 zł. ciężyłoby na budżecie folwarku a 350 zł. na budżecie szkoły. W preliminarzu szkoły na rok 1883 wyznaczono

w rubryce I, poz. 7 wydatków, dla ekonomy jako docenta 200 zł., lecz kwota ta przyznana dotychczasowemu ekonomowi za wykłady leśnictwa w razie poruczenia temuż obowiązków instruktora, obróconą być musi na wynagrodzenie osobnego docenta leśnictwa. W każdym razie zatem zwyczajne wydatki szkoły powiększone zostaną o 350 zł.

Kuratorya idąc za zdaniem nauczycieli obecnie nominowanych, domaga się większej dotacji wszystkich środków naukowych, którymi szkoła dotychczas nader szczupło była uposażoną. Czekano bowiem „aż do chwili, w której Kuratorya na podstawie wniosków już etatowych w Czernichowie nauczycieli, obliczenie środków naukowych oprze i wydatek ten usprawiedliwi“ (słowa sprawozdania komisji budżetowej o preliminarzu na rok 1882 krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie).

Chwila ta obecnie nadeszła i Kuratorya zdołała już obliczyć potrzebę niezbędną w dziale botaniki i naglącą potrzebę uzupełnienia biblioteki. Nieuwzględnione w preliminarzu wydatki wynoszą:

na zbiór botaniczny, rubryka V, pozycya 32 d.	zwyczajne	30 zł.	nadzwyczajne	70 zł.
na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botaniczn.	„	85 „	„	180 „
na uzupełnienie biblioteki	„	— „	„	200 „
	razem	zwyczajne	115 zł.	nadzwyczajne 450 zł.
Do tego doliczając płacę dla instruktora	„	350 „	„	— „
okazuje się potrzeba szkoły	„	465 „	„	450 „
	Razem		915 zł.	

II. Folwark.

Obecnie etatowy kierownik szkoły nie ma obowiązku utrzymywania koni, jak to czynił przed reorganizacją zakładu dyrektor; wypada zatem dla użytku folwarku i szkoły zakupić parę koni i wózek, co pociągnie za sobą wydatek nadzwyczajny 600 zł.

W ciągu lata okazała się potrzeba odnowienia dachu gontowego na stodole i wozowni, wydatek nadzwyczajny 200 „

Na ogrodzenie folwarku przy zmianach zaszyłych po wybudowaniu domu mieszkalnego dla nauczycieli, wydatek nadzwyczajny 200 „

W cegielni folwarcznej ma być w roku 1883 znaczniejsza niż zwykła ilość cegieł wypalonych, a to z powodu ostatecznego ukończenia przebudowania budynku szkolnego.

Ażby cegielnia mogła dostarczyć taką ilość cegieł, potrzeba ją zaopatrzyć w drugą szopę, co spowoduje wydatek nadzwyczajny 250 „

Wydatki nadzwyczajne folwarku, dotąd preliminarzem nie objęte, wynoszą łącznie 1250 zł.

Komisja budżetowa uznaje wyż wspomniane żądania uzupełnienia preliminarzy szkoły i folwarku w Czernichowie jako usprawiedliwione i wstawia je w preliminarzach na rok 1883 w dotyczących rubrykach, mianowicie: wydatek na instruktora w preliminarzu szkoły rolniczej, rubryka I, pozycya 7; wydatek na zbiór botaniczny w rubryce V, pozycyi 32 d., wydatek na uzupełnienie biblioteki w rubryce V, pozycyi 34 a, wydatek zaś na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego w preliminarzu szkoły ogrodniczej w rubryce IV pozycyi 11 d.

Wydatki na folwark są umieszczone w preliminarzu folwarku czernichowskiego w rubryce I, pozycyi 6, zakupno koni i wózka, w tej samej rubryce pozycya 8, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni i ogrodzenia folwarcznego; nareszcie wydatek na drugą szopę dla cegielni w rubryce III, pozycya 17.

Przystępując do rzeczy:

f) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

Rubryka I. Płace nauczycieli. Na rok 1882 uchwalono 9035 zł., obecnie preliminuje Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową (łącznie z uzupełnieniem preliminarza) 11.770 zł. o 2.735 zł. więcej, a to na podstawie etatu osób i płac uchwalonego przez Wys. Sejm w pozycjach 1—3, zaś co do pozycji 4—7 stosownie do wymagań nowego planu nauk.

	Zwyczajne
Rubr. I. pozycja 1. nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor	2.060 zł.
2. 2 nauczycieli fachowych do nauk zawodow. po 1.440 zł.	2.880 „
3. 2 nauczycieli fachowych do nauk zasadnicz. po 1.240 „	2.480 „
4. kapelan i katecheta	800 „
5. 2 adjunktów po 800 zł.	1.600 „
6. 2 asystentów po 600 „	1.200 „
7. ogrodnik i ekonom jako docenci po 200 zł. i instruktor 350 zł.	750 „
Suma rubr. I.	<u>11.770 zł.</u>

W rubr. II. Inne płace i zasługi.

Na rok 1882 uchwalono 1.010 zł., obecnie preliminuje Wydział krajowy zgodnie z komisją 1.325 zł. więcej o 315 zł. a to z powodu w preliminarzu na rok 1882, przez pomyłkę Kuratorji opuszczonej kwoty 250 zł. na pokrycie płacy sługi szkolnego i 65 zł. z powodu konieczności dodania stróżowi pomocnika.

	Zwyczajne
Rubr. II. pozycja 8. kasyer	660 zł.
„ 9. chłopiec do usługi w laboratorium chem.	215 „
„ 10. służa szkolny	250 „
„ 11. stróż i pomocnik stróża	200 „
Suma rubr. II.	<u>1.325 zł.</u>

Rubr. III. Koszta administracyjne, uchwalono na rok 1882 zwyczajne 3.056 zł. nadzwyczajne 300 zł., razem 3.356 zł. Wydział kraj. preliminuje na r. 1883 w wydatkach zwyczajnych 3.238 zł., w nadzwyczajnych 180 zł., łącznie 3.418 zł. więcej zatem o 62 zł. jak na r. 1882.

Komisya budżetowa obniża w tej rubryce w poz. 12. e. koszta podróży w interesach zakładu, gdyż zakład posiadając dla użytku kierownika własny wózek i konie, mniej kosztów ponosić będzie jak pierw, gdy je najmował, wstawia zatem zamiast 300 zł., kwotę 100 zł. pod pozycją 12. lit. e. i tak:

Rubr. III. Koszta administracyjne.

Poz. 12. Zarząd.

a) pomoc kancelaryjna dla Kuratorji szkoły i dla Delegata Wydziału kraj.	800 zł.
b) potrzeby kancelaryjne szkoły	100 „
Do przeniesienia	<u>900 zł.</u>

	Z przeniesienia	900 zł.	Zwyczajny	Nadzwycz.	Razem
c)	druki i inseraty	200 "			
d)	portorya i przesyłki	50 "			
e)	koszta podróży w interesach zakł.	100 "	1.250 zł.		
13.	Opał		300 "		
14.	Oświetlenie		128 "		
15.	Utrzymanie budynków		700 "	180 zł.	
16.	Zabezpieczenie budynków od pożaru		60 "		
17.	Płaca kominiarza		60 "		
18.	Sprzęty i ruchomości		100 "		
19.	Koszta lustracyi zakładu		200 "		
20.	Koszta nabożeństwa		40 "		
21.	Lekarz i apteka		100 "		
22.	Rozmaite nieprzewidziane		100 "		
	Suma rubr. III.		3.038 zł.	180 zł.	3.218 zł.

Rubryka III. zmniejsza się zatem od uchwalonego preliminarza na r. 1882 o 138 zł.

W pozycyi 15. preliminarzu się na r. 1883 w wydatkach zwyczajnych więcej o 110 zł. jak w roku 1882 z powodu, że do pozycyi tej wliczono koszta naprawy mieszkań nauczycieli, prelininowane w roku poprzednim osobno w rubr. I. poz. 7, zaś w wydatkach nadzwyczajnych 180 zł. na adaptację lokalów, które w skutek postawienia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli przestaną służyć za mieszkanie.

Przy poz. 16. więcej o 22 zł. niż na rok 1882 na pokrycie kosztów zabezpieczenia nowego domu mieszkalnego dla nauczycieli.

Przy poz. 18. w wydatkach zwyczajnych jak w roku 1882, mniej o 300 zł. w wydatkach nadzwyczajnych. W poz. 19. mniej o 50 zł. od roku 1882 na podstawie wyników z r. 1880.

Poz. 21. Stosownie do uznanej potrzeby.

Na rubr. IV. Utrzymanie uczniów, preliminarz Wydział krajowy na rok 1883 kwotę 7915 zł., większą od uchwalonej na rok 1882 (7520 zł.) o 395 zł. z powodu, iż licząc na wzrost liczby uczniów z 32 na 34, komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia w preliminarz na rok 1883 rektyfikując omyłkę rachunkową przy poz. 26, zamiast 1380 na 1360 zł.

Rubr. IV. Utrzymanie uczniów.

		Zwyczajne.
Poz 23.	Żywność (34 uczniów po 150 zł.)	5100 zł.
" 24.	Opał do kuchni	400 "
" 25.	Służba kuchenna i sprzęty	655 "
" 26.	Odzież (34 uczniów po 40 zł.	1360 "
" 27.	Naczynia stołowe	50 "
" 28.	Pościel	100 "
" 29.	Pranie bielizny i pościeli	130 "
" 30.	Rozmaite nieprzewidziane	100 "
	Suma rubr. IV.	7895 zł.

Rubr. IV. zatem wyższa od uchwalonej na rok 1882 o 375 zł.

Na rubr. V. Potrzeby naukowe, preliminaruje Wydział krajowy zgodnie z komisją na rok 1883 te same kwoty, które na rok 1882 uchwalone zostały; wymienia przytem, iż wykaz obejmujący wszystkie środki naukowe, jakich szkoła potrzebuje, ułożonym będzie przez Kuratoryę po obsadzeniu etatowych posad nauczycieli z współudziałem grona nauczycieli; to też komisya budżetowa wstawia tu w poz. 32 *d*), uzupełniając preliminarz, wydatek na zbiór botaniczny, w pozycji 34. *a*), uzupełnienie biblioteki.

Rubryka V. Potrzeby naukowe.

Poz. 31. Eksperymenta przy wykładach.

a)	Dla nauczycieli rolnictwa	— zł.			
b)	" " hodowli zwierząt	— "			
c)	" " anatomii i fizyologii	20 "			
d)	" " weterynaryi	60 "			
e)	" " botaniki	60 "			
f)	" " chemii rolniczej }	20 "			
g)	" " " zwierząt }	20 "			
h)	" " fizyki	30 "	Zwycz.	Nadzw.	Razem
i)	" " miernictwa	20 "	210 zł.	— zł.	— zł.

Poz. 32. Zbiory i muzea.

	Zwycz.	Nadzw.			
a) Zbiór rolniczy	50 zł.	270 zł.			
b) " hodowlany	100 "	300 "			
c) " fizyczny	100 "	200 "			
d) " botaniczny	30 "	70 "			
e) " zoologiczny	50 "	50 "			
f) " mechaniczny	50 "	— "			
g) " mineralogiczny	10 "	40 "			
h) " technologiczny	20 "	20 "			
i) " okazów leśnych	— "	— "			
k) " " ogrodniczych	— "	— "			
l) " " weterynaryjnych	10 "	40 "			
m) " narzędzi rolniczych i matematycznych	10 "	90 "			
n) " modeli do budownictwa	10 "	90 "			
o) " geografii fizycznej	10 "	40 "	450 "	1210 "	— "

Poz. 33. Laboratoria.

a) Laboratorium chemiczne	300 zł.	— zł.			
b) " roślinno - fizyologiczne	— "	— "			
c) " zoologiczne	— "	— "	300 "	— "	— "

Poz. 34. Biblioteka i czytelnia.

a) przykupno dzieł	400 zł.	— zł.			
b) oprawa książek	50 "	— "			
c) czasopisma	50 "	— "	500 "	— "	— "

Poz. 35. Utrzymanie pola doświadczalnego

	— zł.	— zł.	— "	— "	— "
Do przeniesienia			1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Z przeniesienia	1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.
Poz. 36. Wycieczki naukowe uczniów z nauczycielami 300 „ — „	300 „	— „	— „
Suma rubryki V.	<u>1760 zł.</u>	<u>1210 zł.</u>	<u>2970 zł.</u>

D o c h o d y.

Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową preliminuje na rok 1883 następujące kwoty, które z uchwalonym budżetem na rok 1882 różnią się o 420 zł. in plus, mianowicie w rubr. II dochodów, poz. 2. — 400 zł. z powodu opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. i w pozycyi 3. od tyluż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne.

Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.

Rubryka II. Opłaty od uczniów.

Pozycya 2. Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. 6.800 „
 „ 3. „ od tyluż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne 340 „
 Suma rubryki 7.140 zł.

Rubryka III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni 100 zł.
 Suma dochodów 12.240 zł.

Reasumując:

Wydatki:

Rubr. I. Płace nauczycieli 11.770 zł.
 „ II. Inne płace tudzież zasługi 1.325 „
 „ III. Koszta administracyjne 3.218 „
 „ IV. Utrzymanie uczniów 7.895 „
 „ V. Potrzeby naukowe 2.970 „

Suma wydatków na rok 1883 27.178 zł.

Dochody na rok 1883 12.240 „

Niedobór w roku 1883 14.938 „

co w porównaniu z niedoborem w uchwalonym preliminarzu na r. 1882 . 11.771 zł. różni się o 3.167 zł. większym na rok 1883.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W tym roku pierwszy raz Wydział krajowy wnosi preliminarz szkoły ogrodniczej, dotąd bowiem zastosowywał się li tylko do subwencji c. k. Rządu; gdy atoli obecnie przy większym jej rozwoju potrzeby się zwiększyły, nadto zrujnowane inspekta i szklarnia koniecznej naprawy wymagają, niedobór z funduszu krajowego pokrytym być winien. Wydatki preliminowane na podstawie wynikłości lat poprzednich, dochód w kwocie 2.000 zł. w oczekiwaniu pomyślnego wyniku rokowań z c. k. Rządem, w takiej samej wysokości, w jakiej subwencya ze Skarbu państwa na szkołę ogrodniczą udzieloną była c. k. Towarzystwu gospodarzo-rolniczemu w Krakowie. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym uzupełniając preliminarz żądaniem utrzymaniem ogrodu botanicznego, preliminuje jak następuje:

W y d a t k i:

Rubr. I. Płace nauczycieli.

	Zwyczajne.	Nadzwyczaj.	Razem.
Pozycya 1. Nauczyciel ogrodnik	600 zł.	—	—
„ 2. „ „ pomocniczy (docent)	300 „	—	900 zł.

Rubr. II. Koszta administracyjne.

Poz. 3. Czynsz roczny z domu i ogrodu	200 zł.		
„ 4. Opał	70 „		
„ 5. Oświetlenie	30 „		
„ 6. Utrzymanie budynku	50 „		
„ 7. Sprzęty i ruchomości	40 „		
„ 8. Rozmaite nieprzewidziane	80 „	—	470 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 9. Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720 zł.		
„ 10. Odzież i pranie (6 ucz. po 30 zł.)	180 „	—	900 zł.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe.

	Zwycz.	Nadzw.			
Poz. 11. Ogród:					
a) najem robotnika	130 zł.	—			
b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 zł.			
c) zakupno nasion, drzewek i szczepów	40 „	—			
d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	85 „	180 „	265 zł.	480 zł.	
Poz. 12. Narzędzia	50 „	—			
„ 13. Materyały piśmienne	60 „	—			
„ 14. Książki i inne potrzeby	50 „	—			
Suma rubr. IV.	425 zł.	480 zł.	905 zł.		

Reasumując:

Rubr. I. Płace nauczycieli	900 zł.
„ II. Koszta administracyjne	470 „
„ III. Utrzymanie uczniów	900 „
„ IV. Potrzeby naukowe	905 „
Suma wydatków	3.175 zł.

D o c h o d y:

Rubr. I. pozycya 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa	2.000 zł.
„ II. „ 2. Z ogrodu za ogrodowinę szczepy i owoce	350 „
Suma dochodów	2.350 „
w porównaniu z wydatkami	3.175 „
okazuje się niedobór	825 zł.

któren to z funduszu krajowego pokryć należy.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Z przeniesienia	1.460 zł.	1.210 zł.	— zł.
Poz. 36. Wycieczki naukowe uczniów z nau- czycielami 300 „ — „	300 „	— „	— „
Suma rubryki V.	1760 zł.	1210 zł.	2970 zł.

D o c h o d y.

Wydział krajowy zgodnie z komisją budżetową preliminuje na rok 1883 następujące kwoty, które z uchwalonym budżetem na rok 1882 różnią się o 420 zł. in plus, mianowicie w rubr. II dochodów, poz. 2. — 400 zł. z powodu opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. i w pozycyi 3. od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratoryum chemiczne.

Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa 5.000 zł.

Rubryka II. Opłaty od uczniów.

Pozycya 2. Opłaty na utrzymanie od 34 uczniów po 200 zł. 6.800 „
 „ 3. „ od tyłuż uczniów po 10 zł. na laboratoryum
 chemiczne 340 „
 Suma rubryki 7.140 zł.

Rubryka III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni 100 zł.
 Suma dochodów 12.240 zł.

Reasumując :

Wydatki :

Rubr. I. Płace nauczycieli 11.770 zł.
 „ II. Inne płace tudzież zasługi 1.325 „
 „ III. Koszta administracyjne 3.218 „
 „ IV. Utrzymanie uczniów 7.895 „
 „ V. Potrzeby naukowe 2.970 „
 Suma wydatków na rok 1883 27.178 zł.
 Dochody na rok 1883 12.240 „
 Niedobór w roku 1883 14.938 „

co w porównaniu z niedoborem w uchwalonym preliminarzu na r. 1882 . . . 11.771 zł.
 różni się o 3.167 zł. większym na rok 1883.

g) Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W tym roku pierwszy raz Wydział krajowy wnosi preliminarz szkoły ogrodniczej, dotąd bowiem zastosowywał się li tylko do subwencji c. k. Rządu; gdy atoli obecnie przy większym jej rozwoju potrzeby się zwiększyły, nadto zrujnowane inspekta i szklarnia koniecznej naprawy wymagają, niedobór z funduszu krajowego pokrytym być winien. Wydatki preliminowane na podstawie wynikłości lat poprzednich, dochód w kwocie 2.000 zł. w oczekiwaniu pomyślnego wyniku rokowań z c. k. Rządem, w takiej samej wysokości, w jakiej subwencya ze Skarbu państwa na szkołę ogrodniczą udzieloną była c. k. Towarzystwu gospodarczo-rolniczemu w Krakowie. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym uzupełniając preliminarz żądanem utrzymaniem ogrodu botanicznego, preliminuje jak następuje :

W y d a t k i:

Rubr. I. Płace nauczycieli.

	Zwyczajne.	Nadzwyczaj.	Razem.
Pozycya 1. Nauczyciel ogrodnik	600 zł.	—	—
„ 2. „ pomocniczy (docent)	300 „	—	900 zł.

Rubr. II. Koszta administracyjne.

Poz. 3. Czynsz roczny z domu i ogrodu	200 zł.		
„ 4. Opał	70 „		
„ 5. Oświetlenie	30 „		
„ 6. Utrzymanie budynku	50 „		
„ 7. Sprzęty i ruchomości	40 „		
„ 8. Rozmaite nieprzewidziane	80 „	—	470 zł.

Rubr. III. Utrzymanie uczniów.

Poz. 9. Żywność (6 uczniów po 120 zł.)	720 zł.		
„ 10. Odzież i pranie (6 ucz. po 30 zł.)	180 „	—	900 zł.

Rubr. IV. Potrzeby naukowe.

	Zwycz.	Nadzw.			
Poz. 11. Ogród:					
a) najem robotnika	130 zł.	—			
b) inspekta, szklarnia i drobne wydatki	10 „	300 zł.			
c) zakupno nasion, drzewek i szepców	40 „	—			
d) utrzymanie i uzupełnienie ogrodu botanicznego	85 „	180 „	265 zł.	480 zł.	
Poz. 12. Narzędzia	50 „	—			
„ 13. Materyały piśmienne	60 „	—			
„ 14. Książki i inne potrzeby	50 „	—			
Suma rubr. IV.	425 zł.	480 zł.	905 zł.		

Reasumując:

Rubr. I. Płace nauczycieli	900 zł.
„ II. Koszta administracyjne	470 „
„ III. Utrzymanie uczniów	900 „
„ IV. Potrzeby naukowe	905 „
Suma wydatków	3.175 zł.

D o c h o d y:

Rubr. I. pozycya 1. Subwencya z c. k. Skarhu państwa	2.000 zł.
„ II. „ 2. Z ogrodu za ogrodowinę szepcy i owoce	350 „
Suma dochodów	2.350 „
w porównaniu z wydatkami	3.175 „
okazuje się niedobór	825 zł.

któren to z funduszu krajowego pokryć należy.

h) Folwark w Czernichowie.

Przystępując do ocenienia preliminarza na rok 1883 przez Wydział krajowy wniesionego musi komisya budżetowa, nie mogąc zbadać stanu rzeczy na miejscu, i nie posiadając zamknięć rachunkowych, ograniczyć się na wypowiedzeniu następujących uwag: Miarą dobrego gospodarstwa jest niezawodnie stale wzrastający, a odpowiedni dochód przy równoległym wzroście realnej wartości majątku. W folwarku czernichowskim kwestya intraty nie ma tylko li finansowej strony, ale co więcej stronę moralną, oddziałującą na uczniów, którzy naocznie przekonać się powinni, iż wiedza, praca i oszczędność, muszą przynieść odpowiednie rezultaty. Komisya budżetowa żywi nadzieję, iż stałe dążenie ku temu celowi, szczególnie w dziale rolnym i leśnym w przyszłych zamknięciach rachunkowych znajdzie pożądanę urzeczywistnienie.

Wydatki.

Rubr. I. Wydatki na gospodarstwo:	Zwyczajne	Nadzw.	Razem
Poz. 1. Place i zasługi:			
a) ekonom	300 zł.		
b) służba folwarczna	460 „		
c) służba leśna	280 „		
	1040 zł.		
Poz. 2. Najem robotnika	800 „		
„ 3. Dokupno nasienia	250 „		
„ 4. „ nawozów	— „		
„ 5. „ słomy i karmy	450 „		
„ 6. Inwentarz roboczy i uprząż, zakupno koni i wózka do użytku folwarku	150 „	600 zł.	
„ 7. Inwentarz żywy użytkowy	50 „		
„ 8. Utrzymanie budynków, odnowienie dachu gontowego na stodole i wozowni, dalej ogrodzenie folwarczne	200 „	600 „	
„ 9. Utrzymanie i naprawa narzędzi i sprzętów gosp.	230 „		
„ 10. „ rowów i drenowanie	200 „		
„ 11. Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	50 „		
„ 12. Kuchnia folwarczna i opał	50 „		
„ 13. Koszta kancelaryjne i światło	25 „		
„ 14. Las i szkółki	200 „		
„ 15. Utrzymanie plantacyi wikła	100 „		
	3795 zł.	1200 zł.	4995 zł.
Rubr. II. poz. 16. Wydatki na piec wapienny	6.000 „	— „	6.000 „
„ III. „ 17. Wydatki na cegielnię i postawienie drugiej szopy	450 „	250 „	700 „
„ IV. „ 18. Wydatki na promy	— „	— „	— „
„ V. „ 19. Utrzymanie brzegów Wisły	60 „	300 „	360 „

U s t a w a

o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mezo Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Tytuł I.

O mianowaniu nauczycieli.

(Dawna ustawa).

Art. 1.

Posady nauczycielskie w publicznych szkołach ludowych nadaje stale Rada szkolna krajowa, a to:

- a) na podstawie *terna przedstawionego przez Radę szkolną miejscową i wniosku Rady szkolnej okręgowej* (art. 4.);
- b) na podstawie *prezenty udzielonej przez uprawnione do tego gminy i osoby* (art. 2.).

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Nauczycieli utrzymywanych całkowicie z funduszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa.

Jeżeli gmina, obszar dworski lub powiat utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem,

Art. 1.

Rada szkolna krajowa nadaje posady rzeczywistych tak nauczycieli w ogóle, jak i młodszych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych na podstawie prezenty Rad szkolnych miejscowych, gmin albo osób uprawnionych.

Prawo prezentowania nie może jednak uwłaczać zastrzeżeniom artykułu 8, przyznającego Radzie szkolnej krajowej prawo przenoszenia nauczycieli z jednej posady na drugą, jeżeli się to ze względu na dobro szkół okazuje potrzebnem.

Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szkolnych okręgowych.

Art. 2.

Gmina, obszar dworski, korporacja, instytucja lub inna osoba prywatna, jeżeli utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem, ma też wyłączne prawo prezentowania nauczycieli.

Nauczycieli utrzymywanych całkowicie z fun-

służy prawo prezentowania nauczyciela temu, który szkołę utrzymuje.

Jeżeli gmina z obszarem dworskim, lub kilka gmin z jednym lub kilkoma obszarami dworskimi, albo powiat wspólnie z gminami lub obszarami dworskimi, utrzymują szkołę wyłącznie własnym nakładem, natenczas służy im wspólnie prawo prezentowania nauczyciela. Jeżeliby zgodna prezenta nie została przedłożoną w terminie przepisany, natenczas Rada szkolna okręgowa przedstawia wszędzie odnośne propozycje wraz z wnioskiem swoim.

Dawniejsze prawa prezentowania nauczycieli, przyznane na podstawie aktów fundacyjnych osobom, które przyczyniły się do zakładowego majątku szkoły albo też przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części przyczyniają się stale do ogólnych rocznych wydatków na szkołę, pozostają i nadal w swej mocy.

Gminom jednak służyć może to prawo tylko pod warunkiem w ustępie drugim niniejszego artykułu określonym.

Art. 3.

Skoro opróżni się posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tém Radę szkolną okręgową, która ogłosi konkurs *najdalej do dni 14.*

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym.

W konkursie należy:

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć do wnoszenia podań termin 6. tygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym.

Kandydaci będący już w służbie mają wnosić podania swoje za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem.

Podania spóźnione lub nieopatrzone w potrzebne dowody nie będą uwzględniane.

duszu szkolnego krajowego mianuje bezpośrednio Rada szkolna krajowa. We wszystkich przeciwnych razach służy prawo prezentowania Radzie szkolnej miejscowej.

Jednakże korporacje, instytucje, obszary dworskie i osoby prywatne, przyczyniające się stałą prestacją roczną do utrzymywania szkoły, mają wspólnie z Radą szkolną miejscową udział w prezentowaniu nauczycieli, chociażby do tej Rady nie należały, i rozporządzają przy udzielaniu prezenty taką ilością głosów, jaka odpowiada stosunkowi wartości pieniężnej ich prestacji do sumy wszelkich nakładów na szkołę.

Każdy zaś z uczestników, który zalega od dwóch lat z uiszczeniem należitości swojej, traci prawo powyższe, dopóki zaległej należitości nie uiszczy, albo też uwolnienia od niej w drodze właściwej sobie nie wyjedna.

Wszelkie inne prawa prezentowania, wynikające z jakichbądź tytułów, ustają z wejściem w wykonanie niniejszej ustawy, z wyjątkiem praw tych osób, które na mocy aktu fundacyjnego przyczyniły się do zakładowego majątku, albo też przyczyniają się przynajmniej w $\frac{1}{10}$ części do ogólnych rocznych na szkołę wydatków.

Art. 3.

Skoro zawakuje posada nauczycielska w jakiej publicznej szkole ludowej, winna Rada szkolna miejscowa bezzwłocznie zawiadomić o tém Radę szkolną okręgową, która zajmie się ogłoszeniem konkursu.

Obwieszczenie konkursowe powinno być zamieszczone w dzienniku urzędowym, a niemniej w jednym z czasopism szkolnych, jeżeli Rada szkolna okręgowa i to uzna za potrzebne.

W konkursie należy:

- a) wyrazić miejsce i kategorię posady, połączone z nią korzyści, nakoniec stopień uzdolnienia wymaganego, którego dowody wraz z podaniem mają być wniesione do Rady szkolnej okręgowej;
- b) oznaczyć termin przynajmniej sześciotygodniowy, licząc od pierwszego umieszczenia konkursu w dzienniku urzędowym;
- c) oznajmić, że kandydaci będący już w służbie, mają podania swoje wnosić za pośrednictwem swych przełożonych i tych Rad szkolnych okręgowych, pod których są zwierzchnictwem

Podają spóźnionych lub nieopatrzonych w potrzebne dowody nie będzie się uwzględniać.

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania.

Jeżeli między kompetentami znajdują się tacy, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania tych kandydatów odrzuca.

Z reszty podań układa Rada szkolna okręgowa najdalej w 3 tygodnie po upływie konkursowego terminu listę kompetentów według formularza przepisanego przez Radę szkolną krajową i przesyła ją miejscowej Radzie szkolnej do ułożenia terna, a w wypadkach art. 2. mającym prawo prezentowania do prezenty; poczem *przedkłada to terno* (względnie prezente) *wraz z wnioskiem swoim* jako też z podaniami wszystkich kompetentów z dokumentami, Radzie szkolnej krajowej.

Art. 5.

Rada szkolna miejscowa przedłożyć ma terno, a uprawnieni do prezentowania prezente, najdalej do czterech tygodni od dnia doręczenia im listy kompetentów, okręgowej Radzie szkolnej. W razie spóźnienia, nieusprawiedliwionego powodami, przedłoży krajowej Radzie szkolnej propozycją terna okręgowa Rada szkolna z pominięciem Rady szkolnej miejscowej, a względnie uprawnionych do prezentowania.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa mianuje nauczyciela (art. 1. i 2.) i wydaje mu patent nominacyjny.

Równocześnie poleci, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej roty, i zarządzi wprowadzenie go do szkoły, tudzież w używanie należącego mu się uposażenia.

Jeżeli Rada szkolna krajowa uzna, że kandydat prezentowany, a w razie terna, że żaden z przedstawionych w temże nie jest odpowiedni, natenczas zwróci akta okręgowej Radzie szkolnej

Art. 4.

Rada szkolna okręgowa zbiera wszystkie podania. Jeżeli się znajdują takie pomiędzy niemi, które nie są zaopatrzone w potrzebne dowody lub też pochodzą od kandytów, przeciw którym świadczą udowodnione postęпки niemoralne lub zdrożności, narażające mianowanego nauczyciela na usunięcie z posady, to podania takie przedewszystkiem odrzuca. Resztę podań najdalej w trzy tygodnie po upływie konkursowego terminu udziela wykonawcom prawa prezenty (art. 2.) do wyboru, wymieniając tych kandydatów, których uznaje za najgodniejszych opróżnionej posady.

Jeżeliby się o jakąś posadę nie zgłosiło dwóch nawet kandydatów uzdolnionych, należy się odnieść do Rady szkolnej krajowej zapytaniem, czy można przystąpić do prezentowania nauczyciela, czy przeciwnie nowy ogłosić konkurs.

Art. 5.

Gmina, Rada szkolna miejscowa lub pojedyncze osoby prawo prezentowania mające, powinny najdalej w cztery tygodnie przesłać Radzie szkolnej okręgowej prezente wraz z wszystkimi podaniami sobie doręczonemi, poczem akta te niezwłocznie przedkładają się Radzie szkolnej krajowej.

Art. 7.

Jeżeli ci, którzy mają prawo prezentowania, nie oświadczą się w terminie przepisany (art. 5.), może Rada szkolna krajowa na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

Art. 6.

Rada szkolna krajowa wyda patent nominacyjny przedstawionemu kandydatowi, jeżeli nie ma przeciw niemu nic do zarzucenia, i poleci równocześnie, aby nowomianowany nauczyciel wykonał przysięgę przed delegatem Rady szkolnej okręgowej według przepisanej roty, i aby mu wypłacano należytość. Przewodniczący zaś Rady szkolnej miejscowej lub jego zastępca wprowadzi go do szkoły.

Jeżeli zaś Rada szkolna krajowa uzna, że dokonany wybór nie jest odpowiedni, w takim

z przytoczeniem powodów, dla których patentu nominacyjnego odmawia, i wezwie ją, by zażądała innej prezenty, względnie innego terna z pośród kandydatów ubiegających się.

Jeżeli powtórnie czy to ci sami, czy też inni na tę posadę nieodpowiedni zostaną przedstawieni albo prezentowani, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych we wniosku Rady szkolnej okręgowej.

Jeżeli i ci uznani będą za nieodpowiednich, mianuje Rada szkolna krajowa z pomiędzy kompetentów jednego podług swego wyboru.

Art. 7.

Jeżeli się na konkurs zgłosił tylko jeden kandydat, a uprawnieni do prezentowania zażądają ponownego ogłoszenia konkursu, obwieszcza go Rada szkolna okręgowa powtórnie. Dalszych obwieszczeń konkursu się nie dopuszcza.

Jeżeli zaś dla braku odpowiedniej liczby kompetentów nie mogło być ułożone terno, w takim razie miejscowa Rada szkolna uczyni propozycją do nominacji i z téj mniejszej liczby kandydatów.

Art. 8.

W szkołach o dwóch lub więcej klasach postanawia Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej, który z mianowanych nauczycieli ma pełnić stale obowiązki kierownika szkoły. Do jój także atrybucyj należy posuwanie nauczycieli na wyższe stopnie płacy w szkołach téj samej kategorii.

Kierowników prowizorycznych wyznacza Rada szkolna okręgowa.

Art. 9.

Każde mianowanie nauczyciela jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza ono przecie możliwości przeniesienia nauczycieli z względów służbowych na inne posady i to tak mianowanych z terna, jak mianowanych na podstawie prezenty, byleby przy tém, w razie jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem ich winy (art. 23.), nie ponosili nauczyciele uszczerbku w pobieranój przez nich płacy.

Nauczyciela przeniesionego z urzędu lub za karę nie można umieszczać na posadzie, której nadanie zależy od prezenty.

razie zwróci akta Radzie szkolnej okręgowej z przytoczeniem powodów, dla których przedstawionemu patentu nominacyjnego odmawia, i wezwie Radę szkolną okręgową, by zażądała przedstawienia godniejszego kandydata z pośród ubiegających się. Gdy powtórnie czy to ten sam, czy też inny mniej uzdolniony na tę posadę zostanie przedstawiony, natenczas Rada szkolna krajowa zamianuje jednego z poleconych przez Radę szkolną okręgową.

(Porównaj wyżej art. 4. ustęp 2.).

(Cf. niżej art. 10, koniec).

Art. 8.

Każde mianowanie nauczyciela, jakiegokolwiek kategorii, dokonane w sposób powyższy, jest stałym. Nie wyklucza to przecie możliwości przenoszenia nauczycieli ze względów służbowych na inne posady, byleby przytem (w razie, jeżeli to przeniesienie nie jest skutkiem ich winy, art. 23.) nie ponosili nauczyciele uszczerbku w pobieranój przez nich płacy.

Przy przenoszeniach z urzędu przestrzegać należy, równie jak przy mianowaniu, praw przedstawiania i prezentowania.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mianuje Rada szkolna okręgowa, jeżeli ci, którzy łożą fundusze na ich utrzymanie, nie zastrzegli sobie prawa prezentowania.

Art. 10.

Nauczycieli przedmiotów nadobowiązkowych mianuje Rada szkolna okręgowa w opisany powyższy sposób, lecz bez poprzedniego ogłoszenia konkursu. Taksamo mianuje nauczycielki robót ręcznych tam, gdzie albo nie ma osobnej szkoły żeńskiej, albo ją powierzono osobom płci męskiej.

Bez konkursu również przyznaje się nauczycielom i nauczycielkom co lat 5 dodatki do płacy i posuwa się ich na wyższe stopnie płacy w szkołach tejsamej kategorii.

Tytuł II.

O płacach i innych służbowych korzyściach nauczycieli.

Art. 11.

a) Roczne płace nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych:

- I. klasa we Lwowie i w Krakowie, w połowie posad **800 zł.**, w drugiej połowie **900 zł.**
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 **650 zł.**
- III. klasa z ludnością od 6.000 do 10.000 — **550 zł.**
- IV. klasa z ludnością od 2.000 do 6.000
 - a) w gminach miejskich — **500 zł.**
 - b) w gminach wiejskich — **400 zł.**
- V. klasa, z ludnością niżej 2.000 — **300 zł.**

B. W szkołach wydziałowych osobnych i wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitymi:

- I. klasa, we Lwowie i w Krakowie — **900 zł.**
- II. klasa w gminach z ludnością po nad 10.000 — **800 zł.**
- III. klasa, w gminach z ludnością od 6.000 do 10.000 — **700 zł.**
- IV. klasa, w gminach z ludnością niżej 6.000 — **600 zł.**

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa na podstawie urzędownie ogłoszonych rezultatów ostatniego spisu ludności i rewiduje go po każdym ponownym spisie.

b) Płaca młodszego nauczyciela, bądź stale bądź tymczasowo ustanowionego, wynosi 60% płacy nauczyciela szkoły, przy której młodszy

Art. 11.

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

A. W szkołach pospolitych:

- I. klasa we Lwowie i Krakowie — **700 zł. w. a.**
- II. klasa, w gminach z ludnością przechodzącą 10.000 — **600 zł.**
- III. klasa, z ludnością od 6.000 do 10.000 — **500 zł.**
- IV. klasa, z ludnością od 2.000 do 6.000
 - a) w gminach miejskich — **450 zł.**
 - b) w wiejskich **400 zł.**
- V. klasa, z ludnością niżej 2.000 — **300 zł.**

B. W szkołach wydziałowych osobnych i w wyższych 3 klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitymi:

- I. klasa, we Lwowie i Krakowie — **900 zł.**
- II. klasa, w gminach z ludnością wyższą od 10.000 — **800 zł.**
- III. klasa, z ludnością od 6 do 10.000 — **700 zł.**
- IV. klasa, z ludnością niższą od 6.000 — **600 zł.**

Podział ten uskutecznia Rada szkolna krajowa i co lat 10 rewiduje, uwzględniając zmiany ludności w gminach.

Art. 15.

nauczyciel pełni służbę. W żadnym razie jednak nie może być niższą od 200 zł.

Płace młodszego nauczyciela, zawiadującego stale szkołą posiłkową, ustanawia się na 250 zł. rocznie.

Art. 12.

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich. *W uwzględnieniu szczególnych stosunków pojedynczych miejscowości może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym podnieść płace nauczycielskie dla tych miejscowości.*

Zarządzenia te wchodzi w wykonanie, skoro potrzebne na to fundusze Sejm krajowy uchwali.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznawać będzie Rada szkolna krajowa nauczycielom na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej służby, *licząc od dnia stałej nominacji* przy publicznych szkołach ludowych. Dodatek ten wynosi dla wszystkich stałych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. i II. — 50 zł., dla nauczycieli w gminach klasy III. — 40 zł., dla nauczycieli w gminach klasy IV. — 30 zł., na koniec dla nauczycieli gmin klasy V. *i dla nauczycieli młodszych stale zamianowanych 25 zł.*

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat trzydziestu służby na posadzie stałego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Nauczycielom mianowanym stale przed wejściem w życie ustawy z dnia 2. Maja 1873. Dz. ust. kraj. Nr. 251., którzy otrzymali następnie stale posady z płacą wymierzoną według co tylko przytoczonej, lub według niniejszej ustawy, należy się pierwszy dodatek pięcioletni dopiero z upływem piętnastego roku całej dotychczasowej służby, *lub z upływem piątego roku stałej służby na nowym etacie.*

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w kwocie 200 zł. dyrektor każdej osobnej szkoły wydziałowej, jakoteż nauczyciel kieru-

Art. 11. (ostatni ustęp).

Wszystkie powyższe kwoty należy uważać za minimum stałych rocznych płac nauczycielskich.

Art. 12.

Oprócz powyższej płacy będzie Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rad szkolnych okręgowych przyznawać z funduszu szkolnego krajowego nauczycielom za każde pięć lat nienagannej przy publicznych szkołach ludowych służby osobny dodatek pięcioletni, który dla wszystkich rzeczywistych nauczycieli szkół wydziałowych bez różnicy, tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, objętych wyżej w klasie I. i II. ustanawia się na 50 zł., dla nauczycieli gmin klasy III. na 40 zł., dla nauczycieli gmin klasy IV. na 30 zł., na koniec dla nauczycieli gmin klasy V. na 25 zł. a. w.

Przyznawanie dodatku pięcioletniego powtarza się tylko do lat 30 służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorii, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolecia, za który dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Osobom stanu nauczycielskiego, już przed wprowadzeniem tej ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy 5-letni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez 15 lat w publicznej szkole ludowej nieprzerwanie i nienaganie służyły. Wszystkim innym już dawniej stale zamianowanym nauczycielom przyznawać się on będzie dopiero z ukończonym piętnastym rokiem służby.

Art. 13.

Niemniej pobiera oprócz stałej płacy nauczycielskiej dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w ilości 200 zł.; kierownik każdej szkoły wydziałowej

jący szkołą ludową pospolitą, należący do I. lub II. klasy płacy, także dodatek w kwocie 100 zł., zaś nauczyciel kierujący z płacą III. lub następnej klasy 50 zł. rocznie.

Dodatek ten ma być uważany przy wymiarze emerytury tylko stałych dyrektorów, a względnie stałych nauczycieli kierujących, za część ich płacy.

Art. 15.

W każdej szkole wydziałowej tudzież w każdej szkole ludowej pospolitej o 4 lub więcej klasach, katecheta pobierać będzie za regularne udzielanie nauki religii stałe wynagrodzenie, jeżeli liczba uczniów jego wyznania w tej szkole lub łącznie z innymi szkołami ludowymi w tej samej miejscowości, w której ma udzielać naukę religii, przenosi 80.

Wynagrodzenie to wynosić ma w szkołach wydziałowych od 200 do 350 zł. a w szkołach pospolitych od 100 do 240 zł. w. a. rocznie i będzie przyznawane, jeżeli katecheta udziela nauki religii w liczbie godzin przeznaczonj na tę naukę planem szkoły i miewa nauki niedzielne i świąteczne. Jeżeli liczba ta godzin zwiększy się przez utworzenie w tejże szkole klas równorzędnych, natenczas katecheta pobierać będzie za zwiększoną liczbę godzin nauki osobne wynagrodzenie w stosunku liczby tych godzin do przyznanego mu stałego wynagrodzenia.

Nauczycielom religii wyznania mojżeszowego może być wynagrodzenie za naukę religii jedynie wtedy przyznane, kiedy udowodnią, że ukończyli szkoły rabinackie i z dobrym skutkiem złożyli egzamin dla rabinów przepisany, lub że uzyskali patent kwalifikacyjny na nauczycieli szkół ludowych i zdali z dobrym skutkiem egzamin kwalifikacyjny do udzielania nauki religii.

Udzielanie nauki religii przez świeckich nauczycieli szkół ludowych wlicza się tymże do obowiązkowych godzin nauki.

Wynagrodzenie za naukę religii pokrywane będzie z tych samych funduszków, z których pokrywa się płacę nauczycieli szkół ludowych. Rada szkolna krajowa po zaciągnięciu zdania władz kościelnych oznacza je w każdym poszczególnym wypadku w granicach niniejszą ustawą przepisanych bacząc na to, aby dla kilku szkół istniejących w obrębie jednej Rady szkolnej miejscowej ustanowiony był ile możności wspólny osobny katecheta.

osobnej, jakoteż starszy nauczyciel szkoły ludowej pospolitej, wyżj w klasie I. i II. objęty, dodatek w ilości 100 zł. a. w., tudzież nauczyciel klasy III. i następnych 50 zł. a. w. rocznie, a to z funduszu szkolnego miejscowego.

Dodatek ten wlicza się tylko rzeczywistym dyrektorom, względnie starszym nauczycielom, przy wymierzaniu emerytury.

Art. 14.

Każda szkoła ludowa, w której nauka religii wymaga przynajmniej 17 godzin tygodniowo, będzie miała osobnego katechetę.

Rada szkolna krajowa wyznaczy mu, stosownie do zajęć jego, wynagrodzenie roczne.

Art. 16.

Każdemu dyrektorowi, kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi (*także młodszemu nauczycielowi*), który sam jeden w szkole naucza, należy się stosowne wolne mieszkanie ile możliwości w budynku szkolnym. W braku pomieszkania należy im się z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa, w każdym szczególnym wypadku porozumiewszy się ze stronami do dostarczenia pomieszkania nauczycielowi obowiązani.

Art. 17.

W razie potrzeby tymczasowego zastępstwa nauczyciela, pobiera zastępcą odpowiednią płacę młodszego nauczyciela (art. 11. b). Zastępcą będący nauczycielem tej samej szkoły, pobiera za każdą godzinę nauki, udzielanej po nad obowiązkowe 30 godzin tygodniowo, $\frac{1}{2}\%$ płacy miesięcznej połączonej z posadą, na której przebywa.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się nadto na czas zastępstwa dodatek za kierownictwo przywiązany do tej posady, tudzież używanie mieszkania z nią połączonego, jeśli takowe jest opróżnionem.

Art. 18.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych pobierają wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna krajowa na wniosek Rady szkolnej okręgowej w każdym poszczególnym wypadku, jeżeli nie ma na ten cel specjalnych funduszy.

Art. 19.

Do objęcia ubocznych zatrudnień potrzeba przyzwolenia Rady szkolnej krajowej, która w każdym wypadku zbada, czyli zajęcia te nie uwłaczają stanowisku nauczyciela i nie czynią uszczerbku jego obowiązkom szkolnym.

Pisarstwo pokątne, a niemniej udzielanie korepetycyj szkolnych jest nauczycielom szkół ludowych bezwarunkowo wzbronione.

Art. 16.

Art. 17.

Art. 18.

Osobom zajmującym posady nauczycielskie tak stałe jak i tymczasowe, nie wolno przyjmować takich zajęć ubocznych, któreby uwłaczały ich stanowi lub czyniły uszczerbek ich obowiązkom służbowym.

Organistostwo, diakostwo, pisarstwo gminne i pokątne, a niemniej udzielanie korepetycyj szkolnych, jest im bezwarunkowo wzbronione.

Rada szkolna okręgowa wyznaczy przekraczającym ten zakaz termin 6-tygodniowy, w którym mają porzucić zatrudnienie wzbronione albo ustąpić z posady.

Rubryka VI. Podatki i opłaty.		Zwycz.	Nadzw.	Razem
Poz. 20.	Podatek gruntowy i domowy .	268 zł.		
" 21.	" dochodowy z propinacyi	250 "		
" 22.	" " od palenia wapna	29 "		
" 23.	" zarobkowy "	32 "		
" 24.	" " od wyrobu cegły	7 "		
" 25.	Składka na szkołę ludową .	45 "	72 "	
" 26.	Opłata od przeniesienia własności (¹ / ₁₀ część — druga rata)	— "	183 "	
	Suma rubryki VI.	631 zł.	255 zł.	886 zł.

Rubryka VII. **Splata kapitałów i odsetków dłużnych.**

Poz. 27.	Kasie oszczędności w Krakowie:			
a)	. . . 575 zł. 63 ct.			
b)	. . . 589 " 38 "			
c)	. . . 658 " 13 "			
d)	. . . 1.405 " — "	3.228 zł.		
" 28.	Splata zaległego czynszu erbpachtowego		372 zł.	
	Suma rubryki VII.	3.228 zł.	372 zł.	3.600 zł.

Rubr. VIII. Poz. 29. Rozmaite nieprzewidziane	100 "	— "	100 "
Suma wydatków	14.264 zł.	2.377 zł.	16.641 zł.

W porównaniu z uchwalonym budżetem folwarku czernichowskiego na rok 1882, okazują się następujące zmiany:

W rubr. I, poz. 1, c) na rok 1883, więcej o 130 zł. z powodu konieczności zreorganizowania służby leśnej; w poz. 6. zakupno koni i wózka do użytku folwarku; dalej w tej samej rubryce poz. 8, w wydatkach zwyczajnych mniej o 60 zł., zaś w wydatkach nadzwyczajnych 200 zł. na nowy dach na magazynie i składach, 200 zł. na odnowienie dachu gontowego na stodołę i wozowni, i 200 zł. na ogrodzenie — łącznie 600 zł.

W rubr. II. 16) umieszczono wszystkie wydatki na piec wapienny.

W rubr. III, na postawienie drugiej szopy 250 zł.

W rubr. V. 19) wydatek nadzwyczajny 300 zł. na naprawę znacznie uszkodzonych tam.

W rubr. VII, poz. 27 d), preliminuje się nową sub-pozycję na splatę pożyczki hipotecznej w kwocie 12.000 zł., która ma być zaciągniętą na majątność czernichowska, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. Października 1881 r.; nareszcie w tej samej rubryce poz. 28, preliminuje się wydatek nadzwyczajny na opłacenie reszty zaległego czynszu erbpachtowego, którego dwie trzecie części spłaca się w roku 1882.

Reasumując:

Wydatki. Rubr. I,	Wydatki na gospodarstwo . . .	4995 zł.
" II.	" na piec wapienny . . .	6000 "
" III.	" na cegielnię . . .	700 "
" IV.	" na promy . . .	— "
" V.	" na utrzymanie brzegów Wisły	360 "
" VI.	Podatki i opłaty . . .	886 "
" VII.	Splata kapitałów i odsetków dłużnych	3600 "
" VIII.	Rozmaite nieprzewidziane . . .	100 "
	R a z e m . . .	16641 zł.

D o c h o d y.

Rubr. I.	Dochody z gospodarstwa:	Zwyczajne	Nadzw.	Razem
poz. 1.	Ze sprzedaży ziemiopłodów	1500 zł.		
„ 2.	Z wynajętych ról i pastwisk	225 „		
„ 3.	Czynsz z domu i ogrodu od szkoły ogrodn.	200 „		
„ 4.	Czynsz z kuźni	30 „		
„ 5.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych (krowiarnia)	1000 „		
„ 6.	Z lasu	500 „		
„ 7.	Z wikła i trawy wśród wikła	1250 „		
<u>Suma Rubr. I.</u>		<u>4705 zł.</u>	—	4705 zł.
Rubr. II, poz. 8.	Z rybołówstwa	140 „	—	140 „
„ III. „ 9.	Z pieca wapiennego	7600 „	—	7600 „
„ IV. „ 10.	Z cegielni	250 „	300 zł.	550 „
„ V. „ 11.	Z propinacyi (i promu)	1900 „	—	1900 „
„ VI. „ 12.	Ładowe i olborne	350 „	—	350 „
„ VII. „ 13.	Rozmaite nieprzewidziane	25 „	—	25 „
<u>Suma dochodów</u>		<u>14970 zł.</u>	<u>300 zł.</u>	<u>15270 zł.</u>
w porównaniu z wydatkami				16641 „
		okazuje się niedobór		<u>1371 zł.</u>

Różnica między uchwalonym preliminarzem na rok 1882 a przedłożeniem tegorocznym znajduje się w rubr. III. poz. 9, iż wszystkie dochody z pieca wapiennego są wymienione, dalej w rubr. IV. poz. 10. w dochodzie nadzwyczajnym za cegłę, która będzie dostarczoną na dokończenie przebudowania budynku szkolnego. Na rok 1882 uchwalono wydatki 9015 zł.

dochody 10370 „

nadwyżka 1355 zł.

na rok 1883	wydatki	16641 zł.
	dochody	15270 „
	niedobór	1371 zł.

Z wywodów powyższych komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Preliminarze wydatków i dochodów krajowej średniej szkoły rolniczej, szkoły ogrodniczej i folwarku w Czernichowie jak następuje:

Szkoła rolnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

Rubryka I.	poz.	1. do 7.	Płace nauczycieli.	Zwyczajne.	Nadzw.	Razem.
				11.770 zł.	— zł.	11.770 zł.
„ II.	„	8. do 11.	Inne płace tudzież zastugi	1.325 „	— „	1.325 „
„ III.	„	12. do 22.	Koszta administracyjne	3.038 „	180 „	3.218 „
Do przeniesienia				<u>16.133 zł.</u>	180 zł.	<u>16.313 zł.</u>

	Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
Z przeniesienia . . .	16.133 zł.	180 zł.	16.313 zł.
Rubryka IV. poz. 23. do 30. Utrzymanie uczniów . . .	7.895 „	— „	7.895 „
„ V. „ 31. do 36. Potrzeby naukowe . . .	1.760 „	1.210 „	2.970 „
Suma wydatków . . .	<u>25.788 zł.</u>	<u>1.390 zł.</u>	<u>27.178 zł.</u>

D o c h o d y.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem
Rubryka I. poz. 1. Subwencya c. k. Skarbu państwa . . .	5.000 zł.	— zł.	5.000 zł.
„ II. poz. 2. do 3. Opłaty od uczniów . . .	7.140 „	— „	7.140 „
„ III. poz. 4. Dochód z gospodarstwa i spiżarni . . .	100 „	— „	100 „
Suma dochodów . . .	<u>12.240 zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>12.240 zł.</u>

Szkoła ogrodnicza w Czernichowie.

W y d a t k i.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem.
Rubryka I. poz. 1. i 2. Płace nauczycieli . . .	900 zł.	— zł.	900 zł.
„ II. poz. 3. do 8. Koszta administracyjne . . .	470 „	— „	470 „
„ III. poz. 9 do 10. Utrzymanie uczniów . . .	900 „	— „	900 „
„ IV. poz. 11. do 14. Potrzeby naukowe . . .	425 „	480 „	905 „
Suma wydatków . . .	<u>2.695 zł.</u>	<u>480 zł.</u>	<u>3.175 zł.</u>

D o c h o d y.

	Zwycz.	Nadzw.	Razem.
Rubryka I. poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu państwa . . .	2.000 zł.	— zł.	2.000 zł.
„ II. poz. 2. Z ogrodu za ogrodnicy, szczepy i t. p. . .	350 „	— „	350 „
Suma dochodów . . .	<u>2.350 zł.</u>	<u>— zł.</u>	<u>2.350 zł.</u>

Folwark Czernichów.

W y d a t k i.

	Zwyczajne.	Nadzw.	Razem
Rubryka I. poz. 1. do 15. Wydatki na gospodarstwo . . .	3.795 zł.	1.200 zł.	4.995 zł.
„ II. poz. 16. Wydatki na piec wapienny . . .	6.000 „	— „	6.000 „
„ III. „ 17. „ na cegielnię . . .	450 „	250 „	700 „
„ IV. „ 18. „ na promy . . .	— „	— „	— „
„ V. „ 19. Utrzymanie brzegów Wisły . . .	60 „	300 „	360 „
„ VI. „ 20. do 26. Podatki i opłaty . . .	631 „	255 „	886 „
„ VII. „ 27. do 28. Spłata kapitałów i odsetek dłużnych . . .	3.228 „	372 „	3.600 „
„ VIII. „ 29. Rozmaite nieprzewidziane . . .	100 „	— „	100 „
Suma wydatków . . .	<u>14.264 zł.</u>	<u>2.377 zł.</u>	<u>16.641 zł.</u>

Dochody.

Rubr.	I.	poz. 1 do 7.	Dochody z gospodarstwa	Zwycz.	Nadzw.	Razem
			. . .	4705 zł.		4705 zł.
"	II.	"	8. Dochody z rybołówstwa	140 "		140 "
"	III.	"	9. Z pieca wapiennego	7600 "		7600 "
"	IV.	"	10. Z cegielni	250 "	300 zł.	550 "
"	V.	"	11. Z propinacyi i promu	1900 "		1900 "
"	VI.	"	12. Łądowe i olborne	350 "		350 "
"	VII.	"	13. Rozmaite nieprzewidziane	25 "		25 "
Suma dochodów				14970 zł.	300 zł.	15270' zł.

Sumaryusz.

Wydatki	46994 zł.
Dochody	29860 "
Niedobór do pokrycia	17134 zł.

Przewodniczący

H. Wodzicki.

Sprawozdawca

E. Weissmann.